

“Barcelona 1951”, la primera gran mobilització popular contra el franquisme

written by Redacció Unilateral | 20 de febrer de 2021

D'ençà de l'acabament de la Guerra Civil havien passat dotze anys en què la majoria de la ciutadania vivia emmordassada per un règim ridícul però cruel, inútil però capaç de fabricar una enorme quantitat de dolor. Són els anys de la gana, del tifus, de les runes, de les carències de tota mena, els anys en què encara els estralls dels bombardejos són ben visibles pertot arreu. Barcelona és la capital dels vençuts, plena d'orfes, vídues i mutilats. De silencis. La ciutat dels prostíbuls, del mercat negre, on qualsevol producte podia ser adulterat. La ciutat del petit contraban, una ciutat on algunes dones oferien barretes de pa que treien d'amagat de sota les faldilles. Però al mateix temps també és la ciutat dels intocables, que, enmig de la misèria, fan grans negocis, on les amistats i els suborns garanteixen un ràpid ascens social per als vencedors.

Però el malestar popular acumulat després de tants anys de míseres condicions de vida, de tanta humiliació, es va manifestar a Barcelona en una protesta insòlita el març de 1951, vinculada al preu del tramvia, que va acabar en una **vaga general** i que aconseguí sacsejar tot Catalunya. Una acció heroica, donades les circumstàncies, que va aconseguir una gran repercussió, no tan sols a Espanya sinó també a diferents països europeus.

Fulls volanders s'escamparen pel carrer, però també per correu, fulls en què es demanava a tots els ciutadans que, a partir del primer de març de 1951, no agafessin els tramvies fins que les tarifes no s'igualessin a les que regien a Madrid, que eren la meitat de les de Barcelona.

Ni el boicot als tramvies, que va començar el dia 1r de març de 1951, ni la vaga general del dia 10 d'aquell mateix mes poden ser atribuïts a cap grup; tot i la presència activa de comunistes, cenetistes, socialistes, republicans, nacionalistes... Aquest moviment no fou organitzat ni dirigit per cap d'ells. Fou un moviment espontani i gens coordinat, ja que hi havia diferents i dispersos nuclis promotores. A més, l'abast del moviment de protesta superà de molt les previsions i les possibilitats de direcció dels grups de l'oposició, que anaren tots, de fet, a remolc dels esdeveniments.

L'obra

Aquesta és una narració que embasta **nou relats de ficció** que parlen d'uns temps remots i boirosos, de l'any 1951, quan la ciutadania de Barcelona i altres indrets del país va dir que ja no estava disposada a transigir amb tanta ignomínia. Relats que ben bé van poder succeir o que potser succeïren de forma semblant amb altres protagonistes i en altres contextos. Tot el seu conjunt conforma un calidoscopi de memòria anònima, de misèria i dolor profund, d'injustícia i nàusea, de crueltat i vilesa. També, però, de responsabilitat i noblesa humana. La història, la memòria, és el passat que no passa mai, sempre està a l'aguait, reclamant la seva existència.

Enguany es compleixen els **70 anys** d'aquella gran mobilització popular. El llibre que es trobarà a les llibreries a partir del 3 de març, es pot comprar a través de l'editorial [Voliana Edicions](#).

L'autor

Ramon Breu Panyella (L'Hospitalet de Llobregat, 1956) és professor d'història i d'educació en comunicació, formador del professorat, articulista i escriptor. Des del 2004 coordina el projecte *Cinescola*. Ha escrit diferents llibres que tracten d'innovació pedagògica en el marc de l'alfabetització mediàtica, tan necessària.

Pel que fa a la ficció, les seves obres pretenen difondre la memòria en contextos de novel·la històrica amb ingredients del relat negre clàssic, buscant sempre una escriptura plaent i amena. A Voliana Edicions ha publicat [**Protocol M. L'afer Comorera**](#) (2019).